

hmeljar

HMELJAR

GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o.j. v ŽALCU

ŽALEC, MAJ-JUNIJ 1951
Leto VI. Štev. 5/6

Peronospora proti

Kakor vse glivične bolezni, je tudi peronospora potuhnjena. Danes je še nikjer ni, jutri pa že nastopi, kakor bi padla iz oblakov, z vso silo. Danes vemo natančno njen nastanek in ves njen potek, da se je moremo pravčas obvarovati.

Odporni zimski trosi peronospore prezimijo v zemlji, kamor so padli z odpadajočim listjem v jeseni in poženejo v topli in vlažni zemlji svoje klice, ki jih dež oštrofoče in nanosi na spodnje dele listov, kjer vzkalijo in poženejo podgobje — pri višjih rastlinah pravimo temu korenine — v liste dihalne odprtine, reže nazvane, ki jih je na sto tisoče na vsakem listu. Iz tega podgobja zraste vrhni del glivice, ki nam pod drobnogledom nudi sliko bilke, poznane pod imenom marijine solzice. Ta drobna zrnca v kratkem dozori, se razprezajo in vržejo iz sebe neštivilne množine kužnega prahu, ki ob topli vlažnosti spet izkale, se zaje v list, in povzroči z izsesavanjem hrane porjavenje in propad lista — gostitelja.

Vsa obramba proti peronospori obstoji v tem, da pravočasno, to se pravi, še pred nastopom bolezni preprežemo spodnje strani listov z obrambno plastjo 1% bakreno apnene raztopine. Če pade kužna klica na to plast, ji obrambno sredstvo ne pusti vzkaliti in napad je preprečen. Tako smo s pravočasnim opršenjem dosegli dvoje. Prvič smo rešili zeleni list, ki je rastlini tako

potreben kakor pljuča človeku, drugič pa smo preprečili nadaljnje širjenje bolezni. Škropljenje hmelja, ko doseže prvi meter višine, ni nikakšna kaprica rastlinske zdravstvene službe, temveč nujno potreben ukrep, s katerim preprečimo, da nam bolezen ne zleze višje na drogove, kjer bi se vzpeljala navzgor in čakala, da nam za primer vlažnega vremena za časa cveta, ki bi nam oviralo ali celo onemogočilo škropljenje, napade cvet in nam uniči ves celotni trud. Kakor je po toči prepozno zvoniti, tako je prepozno in brez prave koristi škropljenje v dorasle kobule, če smo po nemarnosti opustili prejšnjo učinkovito obrambo.

Pretežno mokro in mrzlo vreme v aprilu in maju je preprečilo vzkalitev peronospornih zimskih trosov. Sedanje, na dan se večkrat ponavljajoče plohe in deževne rose, ki jim sledi sončna pripeka, pa so pogoji, kakor nalašč prikladni za vzkalitev trosov. Ni ga danes tako važnega in neodložljivega dela za hmeljarja, kakor je takojšnje in vestno izvedeno prvo pršenje proti našemu najhujšemu sovražniku — peronospori. Vestno izvedeno pomeni, da ne dirjamo po hmeljniku s pršnico in vržemo nekaj kapljic na vsak list, temveč podmeglimo iz primerne razdalje spodnje strani listov. Pri tem moramo paziti, da je pritisk v pršilnici vedno zadosten, da ta ne škropi, temveč prši.

Borba proti ušem

Že nekajkrat so nam uši znatno pokvarile tako kakovost pridelka, kakor ga tudi v znatni meri zmanjšale. Tudi letos je nalet krilastih zelenkastih mešic zlasti ob gozdovih, sadovnjakih in živih mejah precej močan. To pa zato, ker prezimi ta golazen na raznem grmovju, drevju in zeliščih, od koder se seli v drugi polovici maja na sočno hmeljsko listje. Po končanem naletu ni več opazati krilatih uši, pač pa je listje vse polno nekrilate ušje zalege, ki bo v primeru trajajočega suhega vremena prav nevarna in utegnila resno ogražati naše nasade. Prizadeti hmeljarji se ne zavedajo prav velike nevarnosti, toda kdor bo svoj hmelj kar mirno prepustil ušem, ga ne bo dosti pridelal. Zato je treba na vsak način pričeti zatirati uši. Najugodnejši čas za to je tedaj, ko krilate uši izginejo in se ni treba bati novega naleta.

Najenostavnejše in tudi najcenejše sredstvo proti ušem je tobačni izvleček, ki ga razredčimo 1 kg na 100 litrov vode in pridamo še 2 kg mazovega mila. Še boljše

pa se kot dodatek namesto mazovega mila, ki ga je danes prav težko dobiti, obnese pol litra galertola, lepljive tekočine, ki učinkuje bolje in pride tudi ceneje kakor mazovo milo. Treba je močno orositi in omočiti liste in zlasti konce poganjkov, kjer se skriva v še zgrnjenih listih največ golazni. V vročih opoldanskih urah, ko sonce najbolj pripeka, ne smemo škropiti z nobenim škropivom, temveč le zjutraj in proti večeru, čez dan pa le ob oblačnih dneh. Za pripravo škropiva je vedno boljše vzeti vodo iz potokov, ki je mehkejša in tudi toplejša kakor iz vodnjakov. Če pa moramo rabiti vodo iz vodnjakov, jo pustimo prej v kadi stati na soncu.

Zadnji čas za škropljenje proti ušem je tedaj, ko postanejo listi na zgornjih straneh z lakom prevlečeni. Ta prevlaka nastaja od iztrebkov in kože uši, ki sedijo pod višjimi listi. Na to prevlako se pogosto naselijo razne bakterije, ki povzročajo sajavost listja, da postane povsem črno. Tedaj je vsako škropljenje že prepozno, ker rastlina preneha rasti.

Ne odlašajte kultiviranja

Velika večina naših združnikov ve ceniti vrednost pravočasnega kultiviranja in ima nasade čiste kot miza. So pa vmes še vedno hmeljarji in to po navadi večji, kjer bi lahko s pridom krave pasli v zapleveljenih hmeljiščih. Zgodilo se je celo predlanskim, da je dala neka ustanova nekemu mesarju pravico, da je kosil v njenem hmeljišču prelast za živino, namesto da bi vpregli pravočasno kultivator in očistili hmeljišča.

Kako ogromne so koristi kultiviranja, ne moremo dovolj podčrtati. Takoj ko so postavljene hmeljevke, zrahljamo s kultivatorjem steptano zemljo med vrstami. S tem jo prezračimo in tako pomagamo milijardam

razkrojevalnih organizmov pri njihovem koristnem delu za sproščanje hranilnih snovi v zemlji. Se pravi, da spada tudi kultivator k važnim gnojilnim pomočnikom. Mimo tega odstranimo s pogostim kultiviranjem plevel, da ne krade hmelju hranilnih snovi. Nič manj važna ni vloga kultivatorja v sušnih letih, ko varujemo v zrahljani zemlji s tem posegom dragoceno vlago in tako dvigamo donos hmeljišč.

Mislimo, da bi bilo odveč po vsem še dopovedovati, da naj hmeljarji brez odlašanja prekultivirajo še zadnja zapleveljena hmeljišča in v bodoče po hujših nalivih spet zrahljajo hmeljišča. Zato, kultivatorje v roke!

Boj voluharju

Iz mnogih krajev prihajajo poročila, da delajo po vrtovih, mladih sadovnjakih posebno pa v hmeljevih nasadih Savinjske doline veliko škodo voluharji, ki so se v zadnjih dveh letih silno razmnožili. Mile zime so zelo ugodno vplivale na razvoj in razmnožanje tega škodljivca.

Tako v Savinjski dolini ta škodljivec ogroža okoli 500 ha površine, kjer gojimo najboljši savinjski hmelj. Voluhar povzroča večjo škodo v višjih obrobni predelih doline kot v dolini sami; izgleda, da mu težja ilovnato-prodna zemlja bolj ugaja kot peščena-nižinska, verjetno zaradi tega, ker tam lahko gradi čvrstejša gnezda in rove ter mu tudi podtalna voda tako ne nagaja. V nekaterih mladih nasadih (letos drugoletnih) hmelja je voluhar uničil tudi preko 60% sadik, ki so se morale posaditi, vendar so prav posebno tudi te ogrožene. Ponekod so mlada hmeljišča tako uničena, da so jih morali preorati.

Računa se, da je povprečno ogroženega nad 30% pridelka hmelja, kar znaša mnogo stotisoč deviznih dinarjev. Ker pa so ogrožene tudi mnoge ostale njivske rastline je škoda še mnogo večja.

Nujno je torej, da se takoj lotimo zatiranja tega škodljivca, kar pa bo uspešno le v organiziranih akcijah. Množični pojav voluharja nas sili k splošni kolektivni borbi proti temu zajedavcu, ki se mora pričeti čimprej na vseh ogroženih površinah istočasno. To bo najlažje izvedljivo na združni osnovi, posebno v Savinjski dolini, kjer bo hmeljarska zadruga »Hmezad« pripravila vse tehnične in finančne pogoje za obsežne akcije zatiranja voluharja.

Če hočemo sovražnika ugonobiti, ga moramo poznati zato je prav, da se hmeljarji boljše seznanijo s tem škodljivcem in njegovim načinom življenja.

Veliki voluhar ali krtica (*Arvicola terrestris* L.)* je podoben podgani od katere se pa razlikuje po tem, da ima večjo, bolj debelo in okroglo glavo s kratkimi ušesi, ki so skrita v dlaki ter krajši rep (ca 8-10 cm). Dolžina telesa znaša do 17 cm. Njegov kožušček je zgoraj kostanjevo-temnorjav, skoraj črn, po trebušni strani pa je svetlejša barve. Živi v podzemnih rovih v katerih objeda korenine raznih rastlin. Spomladi in poleti dela veliko škode po vrtovih kjer uničuje vrtnine: korenje, solato, peteršilj, kapusnice, zeleno, fižol, grah, čebulo, vrtnice, pa tudi krompir. Rad živi na bolj vlažnih travnikih, deteljiščih, posebno ob potokih (je dober podvodni plavač) pa tudi v mlajših gozdovih listavcev. Posebno nevaren pa postane v sadovnjakih, vinogradih in hmeljnikih, kjer uničuje korenine rastlin; kot glodavec s svojimi dolgimi, dletastimi zobmi debelejšje korenine te-

meljito ogloda, mlajše pa popolnoma uniči tako, da včasih ne ostane drugo kot koreninski vrat. Po sledovih ostrih zob na oglodanih koreninah spoznamo, da jih je uničil voluhar. Tako poškodovane rastline z lahko izrujemo iz zemlje. Zaradi skritega načina življenja pod zemljo največkrat škodo prepozno opazimo, navadno šele spomladi, ko pozimi poškodovane rastline ne odženejo zelenja, temveč hirajo in propadajo.

V hmeljiščih se voluhar loti najraje mlajših eno in dvoletnih sadik, ki jih popolnoma uniči; mnogo škode lahko napravi tudi v starejših nasadih, ker uniči mnogo korenin, posebno mlajših (10-50 cm).

Voluhar rije pod zemljo, kjer dela rove razne dolžine in gradi svoja gnezda. Kjer najde dovolj hrane, so rovi krajši (n. pr. v vrtovih so navadno dolgi manj od 15 m) dočim v težjih zemljah lahko doseže sistem rovov tudi do 50 m dolžine. Rovi so povečini zaprti, le redko najdemo odprte luknje. Če rije blizu površine zemlje, smer rova lahko vidimo po razpokani in privzdignjeni površini zemlje nad rovom. Včasih izpeha zemljo na površino tako, da nastanejo rovi precej globoko in nižji od krtin. Največkrat pa potekajo rovi precej globoko, včasih nad 50-100 cm pod površino zemlje, posebno tam kjer se stekajo v gnezda ali podzemne votlinice — živilska skladišča, kamrice v katerih si nakopiči razno rezervno hrano za zimo predvsem koreninice sadnega drevja, regrada, detelje, korenčka, solate in dr. Gnezdo v katerem spi in kóti si tudi naredi precej globoko v zemlji, največkrat pod kakšno korenino sadne rastline.

Razen v času parjenja so voluharji samotarji, ki živijo vsak v svojem rovu. Tudi s krtom voluhar ni najbolj prijetelj, čeprav se včasih poslužuje tudi njegovih rovov. Poleti se voluhar bolj zadržuje v bližini sadovnjakov, vinogradov, hmeljišč, dočim glavno škodo v teh nasadih dela pozimi in spomladi. Samica ima 3-4 krat (v prav ugodnih pogojih tudi večkrat) v letu 2-10 mladičev (povprečno 4-5). Po milih zimah se prvi zarod zaleže že februarja ali marca. V prav ugodnih razmerah najdemo v enem gnezdu tudi do 10 mladičev. V zelo vlažnih poletjih mnogo mladičev pogine v premočenih gnezdih; prav tako v prevročih poletjih poginejo mnogi v izsušeni zemlji. Mladiči so po dveh mesecih že godni, a 3 tedne po parjenju imajo samice že mlade. Tako se tekem 9 mesecev (od februarja do oktobra) povprečno razvijejo 3 rodovi.

Ob masovnem pojavu lahko računamo s 100-300 voluharjev na površini 1 ha sicer pa v normalnih prilikah do 15. Tako se normalno število voluharjev v ugodnih razmerah lahko do 25-krat poveča. Seveda je odgovarjajoča tudi škoda, ki jo povzročajo.

Mladi voluharji si poleti iščejo hrane tudi izven rogov, zaradi tega vidimo v poletnih mesecih mnogo odprtih rogov, posebno če je vreme suho; ob dežju pa rove zaprejo.

Voluharji dosežejo povprečno starost 2-3 let.

Njihovi naravni sovražniki so: sova, čuk, jež, posebno pa podlasica in hermelin. Tudi mačke posebno pa psi jazbečarji jih mnogo polovijo. Vendar, če se hočemo voluharjev rešiti, jih moramo sistematično zatirati z raznimi mehničnimi in kemičnimi sredstvi.

ZATIRANJE VOLUHARJA

1. Lov v pasti

Lov voluharjev v dobre pasti je eden najboljših načinov zatiranja tega škodljivca, ki ga z malo vaje lahko zelo uspešno izvajamo. Seveda je zato treba precej dobrih pasti; za 1 ha površine jih je treba najmanj 20.

Pasti je več vrst; najenostavnejše in zelo dobre so pasti v obliki dolgih klešč, kot n. pr. naše domače »žirovske pasti«.

Pasti polagamo v rove voluharja, ki pa jih moramo preje ugotoviti. Za ugotavljanje voluharjevih rogov nam služijo železne iskalne palice z razširjeno konico, ki jih zabadamo v zemljo. Taka palica ob zabadanju v zemljo nudi odpor, ki pa nenadoma popusti ko prodre rov. Tako rove s pomočjo teh palic najlaže izsledimo.

Lov na voluharja je najugodnejši v jeseni in rano spomladi. Na travnikih ga zatiramo uspešno tudi spomladi in poleti po košnji sena in otave.

Ko najdemo rov s pomočjo iskalne palice, z lopato odstranimo zemljo, tako da odkrijemo rov v dolžini 30 cm in ga pustimo preko noči odprtega, da se prepričamo, če je v njem voluhar. Če je voluhar v rovu, ga preko noči zadela; tedaj rov ponovno odkopljemo in vanj vtaknemo napeto past. Past s palico ali tenko žico pričvrstimo, da nam jo voluhar morda ne odvede. Nad pastjo nato odprtino odkrijemo z rušo, vendar tako, da preprečimo dostop svetlobe, zraka pa ne. Voluhar, ki ne trpi prepaha pride zapirat rov, pri tem pa se ujame v past. Pasti je najbolj nastavljeni ob jutranjih in večernih urah. Mesta kjer smo postavili pasti zaznamujemo s količki, da jih hitreje najdemo.

1. Zastrupljanje voluharjev s kemičnimi sredstvi

V ta namen uporabljamo:

a) z cinkfosfidom ($Zn_3 P_2$) zastrupljena pšenična ali ržena zrna, ki jih mesto pasti vlagamo v voluharjeve rove.

b) Polaganje zastrupljenih vab. Kot vabo lahko služijo s »fosfin pasto«, »zelio pasto« in dr. razpolovljeni namazani koščki korenja, zelene, peteršilja, krompirja, repe in dr., ki jih položimo v voluharjev rov.

c) Kot vabe uporabljamo z dobrim uspehom tudi tzv. »barijev kruh«, ki ga spečemo iz pšenične ali ržene moke z dodatkom strupenega barijevega karbonata. »Barijev kruh« si lahko sami pripravimo (zadruga).

d) Zatiranje z ogljikovim žveplecem.

Ogljikov žveplec je lahko hlapljiva tekočina. Uničujemo voluharja tako, da z ogljikovim žveplecem prepone prejo na koncu lesene palčke vtaknemo v rove voluharja, in jih nato zademo. Ogljikov žveplec razvija v zemlji plin, ki je težji od zraka in se razširi po vseh voluharjevih rovih. Na voluharja deluje kot dihalni strup in ga zaduši še predno utegne pobegniti iz rova. Z ogljikovim žveplecem bodo voluharja zatirale zato posebno izvežbane ekipe.

Za zatiranje voluharja razpolagajo v inozemstvu še s specialnimi tekočinami (n. pr. »Hypu plin«), ki se v zemlji vplinjajo in voluharja primamijo ter nato ugonobijo. Prednost teh plinov je, da ne škodijo rastlinam.

Voluharja ob dopoldanskih urah ob odprtem rovu tudi lahko pričakamo in ustrelimo z lovsko puško ali ubijemo z motiko, ko pride zapirat odprt rov.

Za množično zatiranje voluharja pridejo torej v poštev razne metode. Vedno pa moramo zatiranje organizirati v široko zasnovanih akcijah na vseh ogroženih površinah, če hočemo doseči dobre uspehe.

Za lov na voluharja naj se vključi vse znane lovce, ki že imajo izkušnje pri lovu na voluharja s pastmi; na Gorenjskem je nekaj poklicnih lovcev na voluharja, ki bodo svoje izkušnje radi posredovali tudi v drugih ogroženih predelih naše domovine. Ti izkušeni lovci naj bi v krajših tečajih izvežbali v vsakem KLO po 2-3 osebe, ki bi nato zatiranje voluharja somostojno vršile na svojem področju.

Od vsakega s pastjo ujetega voluharja plača Hmezad 8 din kot nagrado. Mrtvo žival je predložiti Hmezadu.

Hmeljarji! Vaša hmeljišča so zelo ogrožena po voluharju. Nujno potrebno je, da se mu napove najodločnejša borba, ki jo bo strokovno pravilno in uspešno organizirala ter pripravila vaša hmeljarska zadruga. Potrebno pa bo, da pri tem sodelujejo vsi hmeljarji po navodilih, ki jih bo vselej pravočasno objavil nas list.

V vseh zadevah zatiranja voluharja se obračajte na »Hmezad« Žalec.

Letos torej naj bo parola vseh hmeljarjev: Smrt voluharju!

Ing. V. Masten.

NE ODLAŠAJTE PRIJAVLJANJA NASADOV

Kljub temu, da je rok za prijave hmelja že potekel, do danes od posameznih hmeljarjev še nismo prejeli prijav.

Opozarjamo vse hmeljarje, da kdor ne bo imel prijavljenega hmelja sploh ne bo v seznamu hmeljarjev za dodelitev premoga za druge dodelitve in ne za ostale eventualne dobave hmeljarjem. Mimo tega pa bodo kaznovani. Zato naj zamudniki prijave takoj pošljejo, da se izognejo posledic.

Hmeljna komisija.

HMELJSKO POROČILO št. 1

Žalec, konec maja.

Hmeljska rastlina je v splošnem dobro prezimila. Trpeli so samo nekateri nasadi, ki ležijo na mokrotnih legah zaradi obilice vlage.

Hmeljska rez, postavljanje hmeljev in napeljava žice je končana. Hmelj se trebi in napeljuje na drogove in je že dosegel višino pol do dva metra. Zaradi slabega deževnega vremena se je delo v hmeljiščih malo zakasnilo, vendar pa hmeljarji izrabijo vsako ugodno vremensko priliko, da zamujena dela pravočasno izvršijo.

Drugoletni nasadi niso zaradi lanskoletne suše v najboljšem stanju, vendar se pa njihovo stanje vidno zboljšuje.

Po dosedanjih ugotovitvah je na novo zasajenih okrog 200 ha hmelja.

Inozemski kupci se stalno zanimajo za letnik 1951.

Pridelek 1950 je bil do konca leta v celoti razprodan.

Uprava Hmezada poročča o svojem delu proizvajalcem

Kot že vsa leta svobode je tudi letos stopila uprava Hmeljarske zadruge izvoljena od samih proizvajalcev pred nje. Na VI. redni letni skupščini 15. IV. 1951. so po opravljenih formalnostih pod vodstvom delovnega predsedstva podali posamezni funkcionarji in nameščenci poročila, kot sledi:

Tov. JOŠT MARTIN POROČA ZA UPRAVNI ODBOR:

Preteklo poslovno leto 1950 je bilo od obstoja naše zadruge, to je od leta 1945 dalje, posebno kar se pridelka tiče dosedaj najslabše. Radi suše in ostalih neprilik smo v preteklem letu pridelali na preko 1000 ha starih in ca. 400 ha novih nasadih komaj okoli 545 ton hmelja. Procent med posameznimi kvalitetai posebno I. in II. vrsto je sicer bil razmeroma dober, vendar smo opazili potom raziskavanj, da je bila vsebina lupulina v kobulah kakor tudi vsebina humulona v lupulini nekaj manjša kot ostala leta. Pri natančnejši preiskavi smo ugotovili, da je vzrok temu, pomanjkanje humusa, to je živinskega gnoja v hmeljiščih. Zaradi tega je nujno, če hočemo, da se bo kvaliteta in kvantiteta našega hmelja dvignila, da dvignemo stalež naše živine in s tem pridobimo dovoljne količine hlevskega gnoja. Tudi bo treba gledati, da vse odpadke, nastale pri kmetiji kompostiramo in na ta način pridobimo prepotrbeni humus. Več pažnje bo v bodoče treba polagati hmelju tako pri obdelavi kot pri gnojenju z umetnim gnojem. Sedaj se namreč dogaja, da hmeljar polaga vso pažnjo in skrb žitaricam in ostalim okopavinam, namesto hmelju, kar je seveda razumljivo, ker se od hmeljarja zahtevajo vse mogoče oddaje, namesto da bi se mu predpisala samo odgovarjajoča oddaja hmelja. To se sicer popravlja, vendar bo še treba marsikaj ukreniti, da bomo pridelali čim več boljšega hmelja in na ta način dali naši skupnosti dragocene devize.

Rakova rana našega hmeljarstva so poleg ostalega tudi hmeljevke. V nekaterih hmeljiščih so tako slabe oziroma kratke, da bi komaj odgovarjale za prvoletne nasade. Takšne slabe hmeljevke seveda zmanjšujejo donos hmelja. Ker v gozdovih Slovenije že primanjkuje hmeljevka bo potrebno misliti na žičnice, s čimer bi se prihranilo ogromno število hmeljevka. Žičnice bodo posebno tedaj aktualne, ko bomo vzgojili na naši genetsko-seleksijski postaji nove vrste hmelja z daljšo življenjsko dobo, kot jo ima sedanji savinjski golding.

Poleg hmeljevka je primanjkovalo tudi umetnega gnoja, ki še poleg tega ni bil pravočasno dobavljen. Posebno je primanjkovalo kalija in superfosfata. Deloma je bil dobavljen namesto zadnjih dveh gnojil apneni dušik, ki pa seveda fosforja in kalija ni mogel nadomestiti. Pomanjkanje umetnih gnojil je poleg ostalega tudi slabo vplivalo na donos hmelja.

Premoga je bilo v lanskem letu dovolj, edina napaka pri razdeljevanju je ta, da prihaja večinoma v večernih in ponočnih urah. Ker je čas za razkladanje zelo kratek, komaj 6 ur za 17-tonski vagon, radi tega nastajajo Kmetijskim zadrugam ležarinski stroški, ker le-te ne morejo pravočasno obvestiti hmeljarjev za odvoz premoga. Ponovno smo zaprosili rudnik Velenje, da naj pravočasno obvešča posamezne zadruge o času odpreme premoga iz Velenja.

Nastop škodljivcev posebno rdečega pajka ni bil nevaren, čeravno je bilo pričakovati, da bo radi izvanredne suše posebno na močno prodnatih njivah

katastrofalno nastopil. Imeli smo srečo, da so manjše rose dežja in pa močne nočne rose zavrle njegov razvoj. Ponovno se je ugotovilo, da so z živinskim gnojem dobro zagnojena hmeljišča veliko bolj odporna proti vsem škodljivcem, posebno še pa proti rdečemu pajku, kar nam zopet potrjuje dejstvo, da brez dobrega živinskega gnoja ni rentabilnega hmeljarstva.

Obiranje hmelja se je izvršilo pravočasno ter je bilo obiralcev na razpolago in sicer radi tega, ker so poleg denarne nagrade prejeli obiralci tudi mnogo v bonih. Obiralce so si po večini hmeljarji sami oskrbeli, kjer jih je pa primanjkovalo nam je pa priskočil na pomoč Izvršni odbor OF, ki je organiziral po svoji liniji frontovce za obiranje hmelja, za kar naj mu bo izrečena iz tega mesta posebna zahvala. Po končanem obiranju se je organizirala tekma obiralcev. Najboljši so prejeli lepe nagrade.

Kakor vsako leto tako je tudi lansko leto bila ob priliki okrajnega festivala v Žalcu hmeljarska razstava, kjer je bil prikazan nekako celoten razvoj hmeljarstva in pa deloma opravljeno delo in rezultati v selekciji in laboratoriju. Najboljši hmelji so bili nagrajeni in sicer s praktičnimi nagradami.

Prodaja in izvoz hmelja je potekala v redu in smo dosegali za naš hmelj razmeroma zelo dobre cene. Med letom je obiskalo našo zadrugo več inozemskih kupcev, ki so se zelo pohvalno izražali o organizaciji naše zadruge in o kvaliteti našega hmelja.

Z odobrenjem Ministrstva za zunanjo trgovino smo kupili preteklo leto 30 manjših traktorjev za hmeljišča in 4 težje za prevoz hmeljevka, ki so pred približno 14 dnevi prispeli. S traktorji je prišla tudi vsa potrebna oprema kot plugi, kosilnice in kultivatorji. Od navedenih traktorjev so prejele 12 komadov Kmetijske dolovne zadruge, ostalih 18 pa so pod vodstvom Hmeljarske zadruge, ki je ustanovila 3 traktorske brigade in sicer v Žalcu s podružnico v Sv. Petru, na Gomilskem in v Braslovčah. Ti traktorji še seveda ne zadoščajo za mehanizacijo Savinjske doline, vendar so pa velik pripomoček k nadaljnji mehanizaciji v hmeljarstvu.

V letošnjem letu je predvideno, da bomo pridelali ob normalni letini na približno 1000 ha starih in ca. 400 ha drugoletnih nasadov ca. 1200 ton hmelja, ki je namenjen v pretežni večini za izvoz, ostanek pa za domačo porabo. Če nam bo uspelo, da to količino dosežemo oziroma prekoračimo, bo imela Hmeljarska zadruga za prekoračene vsote na razpolago devize, za katere bo lahko nabavila stroje in ostalo opremo in del tega inozemskega blaga procentualno nudila hmeljarjem tako, da bodo imeli tudi hmeljarji direktno korist od izvoza hmelja. Radi tega apelira upravni odbor na vse hmeljarje, da vložijo vse sile za dosego čim boljšega in čim višjega hmeljskega pridelka, da bomo tako ustvarili čim več deviz zase in za našo skupnost.

**POROČILO VODJE TRGOVSKEGA ODSEKA tov.
AUBREHT JOŽETA:**

Pridelek hmelja 1950 je bil kvalitativno zelo dober, kvantitativno pa je bil donos vsled hude suše in poškodovanja po toči polovico manjši kot v normalnih letih.

Prodaja pridelka 1950 je bila zelo živalna ter je bil ves hmelj namenjen za izvoz do konca leta že razprodan. Izvozne cene so bile ugodne in so se gibale od din 160—170 za kg.

Pridelka 1950 smo prevzeli 553 ton in sicer:

I. vrste	46,0%
II. vrste	46,5%
III. vrste	7,0%
IV. vrste	0,5%

Izvozili smo letnika 1950 — 471 ton v vrednosti 79 milijonov dinarjev, domačim pivovarjam pa smo dobavili 83 ton v vrednosti din 9.432.000.—. Hmelj smo izvozili pretežno v Severno in Južno Ameriko, vse evropske države in Afriko.

Kakor sem že lansko leto omenil, uživa naša država v pogledu dobave in kvalitete hmelja sloves na vseh svetovnih tržiščih.

Prevzem hmelja se je pričel 18. septembra in končal okoli 20. oktobra. Oddaja in klasifikacija hmelja je potekala razen nekaj primerov v redu. Večina hmeljarjev je sicer pripeljala dobro sušen in lepo odbran hmelj. Vendar je pa še precej hmeljarjev, ki vse premalo pazijo na lepo obiranje in dobro sušenje hmelja. Opozarjamo vse takšne hmeljarje, ki bodo dostavili slabo obran hmelj, da se jim bo za prebiranje hmelja odtegnilo po več dinarjev od kg, kot se je to prakticiralo že lansko leto. Hmeljarji, ki bodo imeli lepo obran hmelj pa prejmejo nagrade.

V upanju, da letos ne bo potrebno odtegovati hmeljarjem za slabo obiranje, ampak da bodo prejeli samo nagrade za lepo obiranje hmelja zaključujem svoje poročilo z željo, da homo v jeseni prevzeli čimveč in čim boljšega hmelja za izvoz.

PREGLED LETNEGA RAČUNA 1950 HMELJARSKE ZADRUGE »HMEZAD«
poda računovodja tov. Šketa Martin

Bilanca za leto 1950:

Aktiva	din
Stanje blagajne	5.067,—
Zgradbe	2.672.903,78
Prevozila (avtomobili in vozovi)	133.965,—
Stroji	791.753,50
Inventar	529.169,60
Stavbišče za stanovanjske hiše	69.062,—
Laboratorij v gradnji	2.268.477,48
Dolžniki	59.535.244,61
Zaloga blaga	30.812.004,46
	96.817.647,43
Pasiva:	
Lastni skladi	11.087.043,82
Upniki	77.047.312,18
Deleži	1.653.572,—
Poprave vred. vreč (sklad za nabavo vreč)	5.261.723,29
Poprave vred. drobnega inventarja (sklad za nabavo inventarja)	62.425,50
Poprave vred. zgradb (sklad za zgradbe)	322.128,25
Dobiček	1.383.442,39
	96.817.647,43
Stanje združnikov 1.1.1950	2829
Naraslo v letu 1950	166
Stanje 31.12.1950	2995

POROČILO NADZORNEGA ODBORA PODA PREDSEDNIK TOV. KUDER LUDVIK

Nadzorni odbor je imel v lanskem poslovnem letu 3 seje, poleg tega pa se je udeležil 7 sej upravnega odbora in tako stalno sodeloval pri vseh ukrepih oz. upravljanju zadruga.

5., 6. in 7. oktobra 1950 je nadzorni odbor izvršil temeljito revizijo združnega poslovanja in sicer je pregledal blagajno, ki jo je našel v redu. Nadalje je pregledal knjigovodstvo, primerjal posamezne priloge ter ugotovil, da se je vsestransko izpopolnilo po navodilih nadzornega odbora zlasti na materialnem področju. Knjigovodstvo je z ozirom na razsežnost poslovanja dobro vodeno. Ob tej priliki je bilo pregledano tudi poslovanje skladišč, ki se je v preteklem letu — posebno v pogledu evidence — izboljšalo.

Pregled inventure je nadzorni odbor izvršil s popisno komisijo in sicer 3.1., 8.1., 13.1. in 1.3.1951. Ta pregled je bil temeljito izvršen, pri čemer so se našle tudi manjše napake, ki pa so bile po naročilu nadzornega odbora že v teku pregleda odpravljene.

Dne 30.3.1951 je nadzorni odbor pregledal bilanco za leto 1950, ki jo je našel v redu, kar je ugotovil tudi revizor Ministrstva za kmetijstvo LRS, od katerega je bila že potrjena.

Dobava hmeljevka za lanske prvoletne nasade se je občutno zakasnila in ne poteka v redu. Deloma je vzrok slabo vreme v letošnji jeseni in zimi, deloma pa tudi to, ker se dobavitelji niso držali terminov za dobavo, ki so bili določeni v pogodbah. V tem oziru je nadzorni odbor zahteval od upravnega odbora pojasnilo, napravil pregled tozadavnega poslovanja in ugotovil sledeče: Bati se je, da bodo vsled tega znatne površine ostale brez hmeljevka, s tem pa bo pridelek tako količinsko kakor tudi kakovostno ogrožen.

Nadzorni odbor je zaradi dobave umetnih gnojil ugotovil, da je bila prav tako kasna, kakor tudi nezadostna. To bo tudi neugodno vplivalo na pridelek v letošnjem letu.

Zaradi povečanja hmeljskih nasadov v lanskem in letošnjem letu postaja zmogljivost dosedanjih hmeljskih sušilnic nezadostna. Zato bo važna naloga upravnega odbora, da bo temu vprašanju posvečal vso pažnjo, kajti hmeljarjem je treba dati možnost, da bodo pridelek lahko v celoti in pravilno posušili.

Važna pridobitev pa so novo dospeli traktorji, ki bodo predstavljali vsekakor pomemben napredek v mehanizaciji našega hmeljarstva. Vendar pa kljub temu pomanjkanje delovne sile še ne bo odpravljeno, ker se s precejšnjo povečavo hmeljskih površin delovna sila sorazmerno ni zvišala.

Za čas prevzema hmelja je nadzorni odbor po svojih članih vršil stalno kontrolo in ugotovil, da so prevzemalci na podlagi kontra-vzorcev vršili prevzem hmelja nepristransko. Nekaj hmeljarjev se je sicer pritožilo glede klasifikacije hmelja, vendar se je ugotovilo, da so v večini prevzemalci pravilno klasificirali. Dva primera pa sta bila, v katerih hmelj ni spadal ne v II. ne v III. vrsto, ampak vmes med navedeni vrsti. Ta zadeva se je rešila tako, da se je polovica hmelja prevzela za II. in polovica za III. vrsto.

Člani nadzornega odbora so kontrolirali delo tako nameščencev kot delavcev. Večina njih vestno in marljivo vrši svojo dolžnost, vendar je pa posebno med delavci nekaj takšnih, ki se tu in tam ne zavedajo svoje dolžnosti.

Ugotoviti je tudi treba, da je upravni odbor s tov. predsednikom Joštom na čelu vestno in marljivo iz-

vrševal svoje naloge, ki se z naraščajočim poslovanjem stalno povečujejo.

Zaradi tega zasluži celotni kolektiv HMEZADA z upravnim odborom na čelu pohvalo in priznanje za njegovo odgovorno in uspešno delo na polju hmeljarstva.

Predsednik nadzornega odbora tov. Kuder predlaga, da se odobri letni račun in da se dá upravnemu odboru razrešnica. Delovni predsednik dá oba predloga na glasovanje, ki se soglasno sprejmeta. Tov. Jošt predlaga razrešnico za nadzorni odbor, ki se soglasno sprejme.

SKLEPANJE O UPORABI POSLOVNEGA PREBITKA

Tov. Jošt pojasni, da smo s prebiranjem in skrbnim sortiranjem blaga, vestnim delom in vsestransko štednjo ustvarili v okviru odobrene marže dobiček v znesku din 1.383.442,59. Upravni odbor predlaga, da se tri četrtine dobička odvede v rezervni sklad in ena četrtina v sklad za izgradnjo inštituta. Delovni predsednik da predlog na glasovanje in je soglasno sprejet.

PREDLOGI IN PRITOŽBE ZADRUŽNIKOV

Tov. Skok Franc, Kaplja vas, predlaga, da zadruga napravi potrebne korake pri oblasteh, da se hmeljski izkupiček obdavči oddvojeno po najnižji lestvici, da bi se na ta način stimuliralo gojenje hmelja, ker je po sedanjem načinu obdavčevanja pridni hmeljar namesto nagrajen — kaznovan. Obenem omeni, da so bili hmeljarji ob času največjega dela v hmeljiščih dirigirani za prevoz lesa iz gozdov in je imelo to pri že tako velikem pomanjkanju delovne sile za posledico nepravočasno obdelavo in s tem izpadek na pridelku.

Tov. Kronovšek Ivan, Orla vas, poroča, da so se pri posameznih OLO napravile napake pri obdavčevanju hmeljarjev in pozove hmeljarje, naj na tem mestu iznesejo takšne primere.

Tov. Bizjak Martin, Šmartno ob Paki, predlaga, da se pri hmeljskem izkupičku odbijejo vsi stvarni izdatki in da se obdavči samo stvarni dobiček.

Tov. Mahor, Parižlje, govori o stanju živine pri savinjskih hmeljarjih in ugotavlja, da jo je vedno manj zaradi prežive oddaje v zadnjih letih, kar ima zopet za posledico pomanjkanje hlevskega gnoja, to pa je boleča točka vseh naših hmeljarjev. Omeni tudi hrano za sezonske delavce in izjavi, da je potrebno ukiniti vse oddaje, kajti hrana, ki se pridelala na enem gospodarstvu, je potrebna za prehrano domače delovne sile in sezonskih delavcev, ki delajo na hmeljiščih, kakor tudi pomanjkanje umetnih gnojil.

Tov. Leskovšek, Sv. Jurij ob Taboru, poroča, da je hmeljišča napadel voluhar in apelira, da naj HMEZAD nabavi sredstva za uničevanje tega škodljivca, razen tega pa vpraša, če se bo izpadek pridelka v takšnih hmeljiščih upošteval pri planu oddaje hmelja. Poroča, da so dali hmeljarjem, ki so prekoračili plan, pokvarjeno koruzo in žito v manjših količinah kot jim pripada. Vpraša, zakaj ne bi mogli hmeljarji dobiti sladkor, ko so vendar vsi čitali v časopisih, da je mogoče za hmelj iz 1 hektarja dobiti 1 in pol vagona sladkorja.

Tov. Hropot, Grušovlje, poroča o občutnem pomanjkanju žarnic in apelira, da se nabavijo vsaj do letošnje kampanje, ker bo v nasprotnem primeru sušenje in vsa ostala manipulacija s hmeljem zelo otežkočena.

Tov. Cvenk, podpredsednik OLO Celje-okolica govori v imenu Hmeljne komisije, oblastnega organa, ki koordinira gojenje hmelja v raznih okrajih in nadzoruje trgovino. Poudari, da je na vprašanja, ki so jih iznesli hmeljarji (davek, oddaja mesa itd.), že odgovorjeno v zadnjem »Hmeljarju«, ki pa je zaradi tehničnih zaprek prepozno izšel in ga še nimajo vsi hmeljarji v rokah. Poudari, da bodo v zvezi z novo davčno politiko posamezna gospodarstva tipizirana in se bo davek pobiral samo po tej osnovi, dočim se pa tržni presežki ne bodo obdavčili. Na ta način bo savinjski hmeljar imel od intenzivnejšega gospodarstva večje koristi. Nato tolmači novo lestvico, s katero se ukinja obvezna oddaja žit pri onih hmeljarjih, ki so izpolnili plan sajenja hmelja in dobava žita tistim hmeljarjem, ki so presegli plan. Nadalje omenja, da bo Hmezad participiral pri devizah od prodanega hmelja in bo za te devize lahko nabavil stroje in ostale predmete za hmeljarje, od česar bodo imeli neposredne ugodnosti sami hmeljarji. To predstavlja veliko stimulacijo za hmeljarje, z mehanizacijo pa bomo rešili tudi problem delovne sile in vprežne živine. Vprašanje živine je tudi omenjeno v najnovjšem »Hmeljarju« in je hmeljarjem zmanjšana obvezna oddaja mesa. Razen tega obljublja, da se bo ta oddaja še zmanjšala, če bo pri hmeljarjih zapažen polet v pogledu saditve novih nasadov. Omenja objektivne razloge, zaradi katerih še obstojajo poedine oddaje, vendar pa pravi, da je sedaj predvsem važna proizvodnja in če se bo proizvodnja v bližnji prihodnosti povečala, se bo obvezno oddajalo samo hmelj, mleko in maščoba.

Tov. Bobovnik, predsednik OLO Celje-okolica, apelira na ljudi, da dajejo pametne predloge. Iznaša misli o socialistični demokraciji in o decentralizaciji ter reorganizaciji gospodarstva. Poudarja, da je potrebno v cilju jačanja naše socialistične demokracije prenašati iniciativo na nižje organe in poedince. Omeni, da sedaj odpada dirigiranje in planiranje od zgoraj, ki je bilo potrebno v prvih dneh in da prehajamo na sistem enotnih cen. Tudi on je za to, da se cena hmelju zviša še za več kot 100 odstotkov, vendar pa bo to imelo svoj smisel šele takrat, ko bo prišel do veljave princip ponudbe in povpraševanja, ter ko bodo odpadli disproporci, ki še obstojajo v našem gospodarstvu. Za vsako posamezno gospodarstvo se bo po donosu odredila tipizacija in po tej tipizaciji se bodo odredili davki. Ne bomo več iskali tržnih presežkov in bo tako omogočeno tistim, ki bodo bolj agilni in delavni, da bodo več dobili. Za drugo leto je popolnoma zasigurano žito, ki ga morajo hmeljarji dobiti za izpolnitev plana in še posebej za več oddanega hmelja preko plana. Drugo vprašanje je oddaja živine. Oddaja živine je potrebna za prehrano delavcev in JA, toda ker prehajamo na sistem svobodnega trga, bodo marsikateri oddaje odpadle odnosno se sprostile. Potrди, da je živinski fond upadel, da se bo pa zaradi omenjenih ukrepov (zmanjšanje oddaje) in načela ponudbe in povpraševanja počasi dvignil. V doglednem času pa bo oddaja mesa v Savinjski dolini popolnoma odpadla. Poudarja, da je naša oblast podvzela potrebne korake za pojačanje vrednosti dinarja (zmanjšanje denarnega obtoka) in dviga realne vrednosti mezd, kar bo ugodno vplivalo na ekonomsko situacijo. V zvezi s temi ukrepi se bo zmanjšalo tudi število intervencij iz okraja. Poudari važnost vloge zadrugnikov in novega odbora pri nalogah, ki se bodo pojavile v naši gospodarski sprostivni. Predvsem je važna proizvodnja. Premalo pozornosti smo posvečali hmeljskim odsekom, ki morajo v koordinaciji z Hmezadom pred-

stavljati grosiste pri stimulaciji hmeljarstva. V hmeljskih odsekih bodo prišli do veljave predlogi hmeljarjev. Tov. Bobovnik bi celo predlagal, da bi zastopniki hmeljskih odsekov sestavljali koordinacijsko telo in bi iznašali želje in predloge hmeljarjev tudi ob drugih prilikah in ne samo na občnih zborih. Hmezdad bo razpolagal z devizami, s katerimi bodo hmeljarji dobivali razno opremo. Z devizami bo mogoče nabaviti čimveč strojev, traktorjev itd., tako da bodo v bodoče imeli traktorje vsi hmeljski odseki. Koliko deviz bodo imeli na razpolago, pa zavisi od tega, koliko hmelja bodo hmeljarji producirali.

TOV. ROJNIK OD GLAVNE UPRAVE ZA IZVOZ IN UVOZ je pozdravil navzoče hmeljarje s sledečimi besedami:

Dovolite mi, da vas pozdravim v imenu Glavne uprave za izvoz in uvoz LRS in vam ob tej priliki izrazim našo zahvalnost in priznanje Hmeljarski zadrugi in preko nje vsem hmeljarjem, ki so pripomogli, da je naša država v letu 1950 kljub slabi letini in drugim težavam izvozila zadovoljivo količino hmelja ter s tem ustvarila dragocene devize za nakup industrijskih naprav za ključne objekte naše težke industrije, kar predstavlja predpogoj industrializacije naše dežele. Ne pretiravam, če trdim, da s trudom in prizadevanjem savinjskih kmetov in vaše Hmeljarske zadruge ustvarjamo dragocen delež, ki pospešuje gospodarsko izgradnjo naše domovine in na ta način prispeva k dvigu življenjskega standarda naše dežele.

Mi vsi se zavedamo, kakšno vrednost predstavlja produkcija hmelja za naše narodno gospodarstvo in v tej zvezi je potrebno, da ukrenemo vse da pospešimo mehanizacijo, dovoljno preskrbo z umetnimi gnojili, pravilno stimulacijo osnovnega proizvajalca — kmeta, pravilno davčno in odkupno politiko — skratka, da s skupnimi naporimi ukrenemo vse potrebno, da se s primernimi gospodarskimi prijemi pospeši proizvodnja tega dragocenega blaga, ki je poneslo sloves savinjskega kmetovalca na tržišča širom sveta. Upoštevajoč ta dejstva in predvsem pravilno ocenjujoč gospodarsko vrednost vašega hmeljskega pridelka, je naša vlada v zadnjem času izdala uredbo o neposrednem okoriščanju z izvozom hmelja ustvarjenih deviz in to v višini določenega odstotka za pospešitev mehanizacije in s tem olajšanje in racionaliziranje pridelovanja hmelja in se bo s temi devizami lahko pristopilo k neposredni stimulaciji osnovnega proizvajalca — kmeta na gospodarsko najprimernejši način.

UGOTOVITEV PRIDELVALNIH STROŠKOV

V sporazumu s Hmeljno komisijo za Slovenijo govori tov. Jošt in pravi, da je težko ugotoviti povprečne pridelovalne stroške za leto 1950, ker je bila letina nenormalna zaradi suše, in računa, da so se gibali od 200 do 300 dinarjev na kg suhega hmelja in bi znašala srednja vrednost okrog 250 dinarjev. Tudi on je mišljenja, da se cena hmelju ne zviša, pač pa da se zniža davčna lestvica in apelira na okrajne odbore, da se davek uredi tako, da bodo stvarno stimulirani pridni hmeljarji, kajti do sedaj je bil najbolj obdavčen tisti hmeljar, ki je največ proizvajal.

DOLOČITEV PRISPEVKA ZA SKLAD PO TOČI PRIZADETIM IN DRUGI SKLEPI

Tov. Jošt poroča o koristi, ki so jo imeli hmeljarji od tega sklada, posebno lani, ko je bilo precej primerov toče in je bil zaradi tega sklad skoraj popolnoma izčrpan. Ostalo je okrog 200.000 dinarjev in zato pred-

laga, da se tudi letos plača v ta sklad 1 din od kg in da se pooblasti upravni odbor, da more po potrebi ta prispevek zvišati tudi do 2 din. Delovni predsednik da predlog skupščini na glasovanje, ki ga sprejme.

Tov. Jošt še poroča, da potrebuje zadruga investicijskega kredita 60 milijonov dinarjev, obratnega kredita (hmeljevke, umetno gnojilo) v znesku 30 milijonov dinarjev in sezonskega kredita (odkup hmelja) 100 milijonov dinarjev. Zato predlaga, da se odobri upravnemu odboru, da more Hmeljarsko zadrugo do višine teh zneskov zadolžiti. Predlog se sprejme.

Tov. Jošt nato poroča, da so bili nabavljeni novi traktorji, od katerih jih ima Hmeljarska zadruga 18 in je zaradi tega potrebno ustanoviti traktorski odsek. Nadalje omeni veliko škodo, ki jo delata s poplavami Loznica in Bolska in je v zvezi s tem Hmeljarska zadruga prevzela iniciativo, da v koordinaciji z oblastmi izvrši melioracijo obeh potokov. V ta namen je potrebno, da se ustanovi melioracijski odsek. Hmeljarji bodo tudi dobili svoj denarni zavod, ki bo vršil vse denarne posle in bo tudi tu potreben denarni odsek. Predlaga, da občni zbor pooblasti upravni odbor za ustanovitev omenjenih odsekov, kakor tudi nadaljnjih odsekov, ki bi bili potrebni za dvig hmeljarstva. Prav tako predlaga, da občni zbor pooblasti upravni odbor, da lahko nakupi odnosno preuredi nepremičnine za gradnjo objektov, da nakupi potrebne stroje in naprave ter vse ostalo, kar je potrebno za pospešitev in dvig hmeljarstva. Predlog se sprejme. Tov. Jošt da na glasovanje lestvico oddaje hmelja poorni zemlji in količinsko za leto 1951. Po daljši diskusiji se lestvica sprejme s 4 glasovi proti.

DOPOLNILNA VOLITEV UPRAVNEGA IN NADZORNEGA ODBORA

Delovni predsednik poroča, da je prenehala funkcijska doba sledečim članom upravnega odbora: tov. Joštu, Čizeju, Turnšku in Prekoršku. Pozove navzoče, da predlagajo nove člane upravnega odbora. Tov. Kronovšek predlaga, da ostanejo v odboru stari člani razen tov. Prekorška, ki je sam izrazil željo, da se ga razreši. Na njegovo mesto predlaga tov. Goleža iz Pristave. Predlog se soglasno sprejme. Nadalje poroča delovni predsednik, da je prenehala funkcijska doba predsedniku nadzornega odbora tov. Kudru Ludviku in predlaga, naj združniki izberejo novega predsednika nadzornega odbora. Navzoči soglasno zahtevajo, da ostane stari predsednik.

Upravni odbor sestavljajo: Jošt Martin, predsednik; Ocvirk Ivan, podpredsednik; odborniki: Čizej Mirko, Brinovec Miha, Kočvar Karl, Turnšek Pongrač, Rakun Ivan, Antloga Franc, Ulaga Franc, Omladič Jože in Golež Franc.

Nadzorni odbor sestavljajo: Kuder Ludvik, predsednik, Kronovšek Ivan, odbornik in Jelovšek Jože, odbornik.

SLUČAJNOSTI

Tov. Mohor iz Zakla poroča, da je bila podražena tokovina in predlaga, da se ukrenejo potrebni koraki, da bi se hmeljarjem, ki porabijo mnogo električnega toka, posebno v sezoni, cena električnega toka znižala.

Tov. Kronovšek priporoča, da se hmeljskim odsekom odobrijo določene kompetence, da bodo vedeli, kakšne dolžnosti imajo v njihovih delokrogih. Po diskusiji se upravni odbor pooblasti, da to uredi.

Tov. predsednik Jošt se je zahvalil nato hmeljarjem za obilno udeležbo in zaključil zborovanje, ki pomeni nov korak v napredno mehanizirano hmeljarstvo.

RAZMNOŽEVANJE HMELJA

v Veliki Britaniji

Takoj, ko so posadili potaknjence (v razdalji 2 do 6 palcev), so zaprli steklene pokrove in jih zasenčili s hesianom (vrečevino). Grede so bile zaprte 1 teden in so jih nato začeli postopoma zračiti, dokler niso po 8 tednih po vsaditvi potaknjencev pokrove odstranili. Rastoče rastline so podprli s šibovjem ali pa z vrvicami na žici. Potaknjence so pustili v gredah celo sezono in jim omogočili, da se dobro koreninijo v spodnjih plasteh zemlje.

Beard in Wilson sta preizkusila mnogo faktorjev, med drugimi tudi uporabo rastnih hormonov, odvzem svetlobe, dolge in kratke bazične potaknjence, izbrane za povzročitev ali preprečitev začetnega koreninjenja, registriranje datuma dohabe in saditve potaknjencev, uporabo panožnih potaknjencev s »peto« ali odrezanih na eno oko in uporabo različnih vrst. V splošnem so rezultati večine postopkov bili negativni, deloma zaradi zelo neugodnih vremenskih pogojev, vendar pa sta dosegla nekaj zelo pomembnih rezultatov. Najbolj pomemben med temi je bila očitna prednost zagrebanja (grobanja) matičnih rastlin, da tvorijo obeljene (etiolirane) in deloma okoreninjene bazične potaknjence. Ugotovila sta, da so najbolj primerni precej dolgi (3 do 4 čevlje) potaknjenci, odrezani 8 do 12 palcev od vrha in pri očesu blizu baze. Ker odrasle rastline poženo mnogo več trt, kot je potrebno za napeljavo, izgleda, da bi se od preostalih moglo dobiti dovolj potaknjencev, posebno če sadeže obsujemo pogrobamo zgodaj v sezoni.

Uporaba indolil maslene kisline v razredčitvi 5 do 25 ppm kot hormona je imelo v splošnem za posledico zmanjšano vitalnost potaknjencev. Ponožni potaknjenci so se pri uporabljenih metodah težje okoreninili, poznejši poskusi pa so dokazali, da dobro koreninijo pri metodah, ki jih je razvil Bailey. Končno so ugotovili velike razlike pri koreninjenju obeh tipov potaknjencev različnih vrst.

Beard in Wilson sta zaključila, da je uporaba bazičnih potaknjencev v navadnih hladnih gredah praktična, toda panožni potaknjenci zahtevajo veliko več skrbi in pažnje za uspeh. Priporočila sta hmeljarjem, ki nameravajo gojiti specialne sadike za razmnoževanje, da poskušajo te metode po potrebi z daljnim modifikiranjem.

Dosedaj je samo nekaj hmeljarjev to poskusilo in je dr. E. H. Wilkinson, bivši sodelavec Long Ashton Research Station in sedanji sodelavec odličnega producenta g. G. A. Nott iz Newnham Bridge, Worcestershire, pri tem dosegel pomembne uspehe. V svojih metodah je v splošnem posnemal postopke, ki sta jih priporočila Beard in Wilson, obenem pa je uvedel tudi nekaj izprememb in nadaljeval s poskusi. Tudi on je ugotovil, da se precej dolgi bazični poganjki najbolj primejo, da pa morejo biti dobro obeljeni in deloma okoreninjeni, preden jih vsadimo v grede. To omogočimo na ta način, da pogrobamo matično rastlino z zemljo ali s peskom, preden se pojavijo mladi poganjki. Razen tega je zaprl konce potaknjencev na ta način, da jih je namakal v gašeno apno.

V ugodnih pogojih je Wilkinson uspel, da so se zgoraj omenjeni potaknjenci okoreninili v odprtih gredah ali v senci. V splošnem se je prijelo leta 1949

90% Mathon vrste goldingovega hmelja. Dobre rezultate s to metodo razmnoževanja so dosegli tudi z Wye sortami Sunshine, Northern Brewer in Early Choice hmelja. Na leto je mogoče dobiti 20 do 50% dobrih potaknjencev od vsake odrasle matične rastline.

Izgleda, da metoda zelenih trtnih potaknjencev mnogo obeta. Njena največja prednost je v tem, da more hmeljar, ki ima večje število odraslih rastlin dobre kvalitete, vzgojiti veliko število potaknjencev, ki jih je mogoče vsaditi že v prvem letu (namesto v dveh letih po ostalih metodah) in da je prostor potreben za takšno razmnoževanje relativno majhen. Po drugi strani pa koreninjenje, postopek in rast potaknjencev zahteva zelo vesten nadzor v vseh dobah rasti in gotovo število opreme, ki čisto ni na razpolago hmeljarjem. Verjetno bo mogoče z nadaljnjimi poskusi standardizirati material in metode in da bodo tehniki teh trtnih potaknjencev v glavnem uporabljali oni producenti, ki so najbolj zainteresirani v strokovni praksi.

METODA GROBANJA

Pri tej metodi so uporabili dejstvo, da oni deli trte, ki zrastejo v eni sezoni in se nahajajo pod zemljo, ne odmrzejo na koncu sezone in da se morejo uporabiti kot potaknjenci. Kot smo že opisali, se pri normalni praksi obsipanja bazičnih delov trt dobi en potaknjencec na trto. S pogrobanjem pokrijemo večjo dolžino trte in na ta način dobimo večje število potaknjencev. Sedaj uporabljajo 3 tehnike pogrobanja, od katerih ima vsaka svojo vrednost v danih pogojih. Angleškimi hmeljarjem so že priporočili te metode, ki jih spodaj podrobno navajamo.

METODA POGROBANJA ŠT. 1

Ta metoda se lahko uporablja samo tam, kjer se obdelovnje vrši v eni smeri. Postopek z rastlinami je normalen, običajno število trt se izbere v ta namen in se jih napelje po žicah. Vseh ostalih trt pa ne odstranimo, izberemo okrog 6 trt enake dolžine (dolgih dva čevlja) in jih položimo po zemlji vzdolž vrste.

Te trte nato pokrijemo z zemljo razen vršičkov, ki ostanejo nepokriti, da lahko rastejo. Ko se trte daljšajo, postopek ponavljamo, tako da jih štirikrat ali še večkrat pogrobamo, dokler trte ne dosežejo sledeče rastline, po katerih žicah jih nato napeljemo. Na ta način ima vsaka rastlina svoje normalne trte in do 6 pogrobanih trt, ki so pokrite z zemljo do sledeče rastline.

Čeprav je ta metoda v praksi relativno preprosta, ima dva glavna nedostatka, namreč pogrobane trte je mogoče pri obdelovanju poškodovati, ker rastejo na sami površini zemlje in nimajo podpornih žic, ko pa dosežejo sledečo rastlino, se morajo boriti že z odraslimi trtami. Metoda pa ima veliko prednost in sicer dobljeni potaknjenci so »kratkosklepni«, ker se samo mlade trte zagrebejo.

Pridelek potaknjencev varira in zavisi od vestnosti grobanja trt in pa ukrepov, da se vršički trt ne poškodujejo ter da rastejo svobodno do sledeče rastline. Pod ugodnimi pogoji je mogoče dobiti 50 potaknjencev od vsake odrasle rastline.